

**Dagens samhälle kräver allt mer
företagsverksamhet – avspegling i
undervisning**

Victoria Rosenlöf

Examensarbete/Degree Thesis
Företagsekonomi/Business Administration

11.12.2012

EXAMENSARBETE	
Arcada	
Utbildningsprogram:	Företagsekonomi
Identifikationsnummer:	3958
Författare:	Victoria Rosenlöf
Arbetets namn:	Dagens samhälle kräver allt mer företagsverksamhet – avspegling i undervisning
Handledare (Arcada):	Maj-Britt Granström
Uppdragsgivare:	Östra Nylands yrkesinstitut Inveon
<p>Sammandrag:</p> <p>Syftet med arbetet är att ta fram idéer för undervisningen i företagsverksamhet vid Östra Nylands yrkesinstitut Inveon och därmed få målgruppen, ungdomar 16-19 år som studerar för sin första yrkesexamen, att bli intresserade av företagsverksamhet.</p> <p>Arbetet beaktar samhälls- och utbildningskravens förändringar när det gäller företagsverksamhet samt företagsverksamhetens alltmer framträdande roll i samhället under de senaste åren. Behovet av företagsverksamhet kartläggs med beaktande av de förändringar som skett i samhället och hur företagsutvecklingen ser ut i Finland. Arbetet beaktar också läroplanskraven samt studerande vid Inveon och privatpersoners åsikter och synpunkter på företagsverksamhet utgående från studie- samt arbetslivet.</p> <p>Metoder som används i arbetet är kartläggning genom intervjuer, enkäter och dokument. Urvalet består av tredje årets studerande vid Inveon läsåret 2011/2012, studerande som nyligen inlett sina studier vid Inveon samt utexaminerade studerande vid Inveon, läraren i företagsverksamhet vid Inveon och företagare med erfarenheter från den kommunala som den privata sektorn. Undersökningen av ovan nämnda genomförs våren och hösten 2012.</p> <p>Referenserna i arbetet består av information om hur samhället sett ut tidigare samt hur det ser ut idag med tanke på företagsverksamhet. Referenserna består också av företagsutvecklingen i Finland de senaste tio åren samt läroplanens utgångspunkter och uppbyggande.</p> <p>Utgående från resultatet rekommenderas att undervisningsmaterialet i fortsättningen bör förnyas kontinuerligt för att hela tiden kunna beakta samhällets förändringar och behov med tanke på företagsverksamhet. Det är viktigt att vid förnyande av undervisningsmaterialet alltid beakta Utbildningsstyrelsens läroplanskrav. Eftersom det hela tiden sker förändringar i samhället är det viktigt att kontinuerligt följa med både studerandes, lärares och privatpersoners åsikter och synpunkter angående företagsverksamhet då undervisningsmaterialet förnyas.</p>	
Nyckelord:	Företagsverksamhet, entreprenörskap, undervisning, yrkesinstitut
Sidantal:	48
Språk:	Svenska
Datum för godkännande:	20.12.2012

DEGREE THESIS	
Arcada	
Degree Programme:	Business Administration
Identification number:	3958
Author:	Victoria Rosenlöf
Title:	Today's society requires more and more entrepreneurship – the reflection in teaching
Supervisor (Arcada):	Maj-Britt Granström
Commissioned by:	Östra Nylands yrkesinstitut Inveon
<p>Abstract:</p> <p>The purpose of this research is to present ideas for updating the teaching material on business activities used at Östra Nylands yrkesinstitut Inveon and thus raise a greater interest in the subject among students aged 16-19, preparing for their first professional degree.</p> <p>Business is increasingly important to society. However, socioeconomically changes in society influence the nature and the need of entrepreneurship and should therefore also influence the educational material in this particular field. These aspects are considered throughout the paper mainly by presenting an overview of changes in business activities in Finland, considering the requirements of the official curriculum for professional studies as well as presenting opinions on the courses in business activities gathered among students at Inveon and other interviewed subjects.</p> <p>In this study the following three methods are used: interviews, surveys and official documents. The sample of the study consists of first-and third-year students at Inveon, former students at Inveon, the teacher in business activities at Inveon and professional entrepreneurs with working experience both in the municipal and the private sectors. The research is carried out during spring and autumn 2012.</p> <p>The theoretical references used in this study are documents on changes in society and business activities at different periods, documentation on business development in Finland during the past ten years and extracts from the curriculum for professional studies.</p> <p>Based on the results of the study, it is recommended that the teaching material for business activities is continuously updated in order for it to meet the needs of a changing society and entrepreneurship. The study also shows that, besides the official curriculum, it is important to consider both student's and teacher's opinions regarding the content of courses in business activities. By finally including advice and practical information from professional entrepreneurs, the courses in entrepreneurship could gain popularity among the young students at Inveon.</p>	
Keywords:	Entrepreneurship, entrepreneur, business, educational, vocational school
Number of pages:	48
Language:	Swedish
Date of acceptance:	20.12.2012

INNEHÅLL/CONTENTS

1	Inledning.....	8
1.1	Uppdraget.....	10
1.2	Syfte.....	10
2	Metod.....	12
2.1	Val av metod.....	12
2.2	Kvantitativ och kvalitativ undersökning	12
2.3	Intervjuer och enkäter	14
2.4	Urval och dokument.....	15
3	Samhället.....	16
3.1	Företagsutvecklingen i Finland.....	17
3.1.1	<i>Finländska företag utomlands.....</i>	<i>19</i>
4	Statliga direktiv på läroplan	20
4.1	Utgångspunkter och uppbyggande av läroplaner.....	20
5	Undersökning.....	24
5.1	Planering.....	24
5.2	Genomförande.....	26
5.2.1	<i>Undersökning med tredje årets studerande vid Inveon läsår 2011/2012.....</i>	<i>26</i>
5.2.2	<i>Intervju med Mikael Kulju</i>	<i>29</i>
5.2.3	<i>Intervju med studerande som nyligen inlett sina studier vid Inveon</i>	<i>30</i>
5.2.4	<i>Intervju med utexaminerade vid Inveon</i>	<i>31</i>
5.2.5	<i>Intervju med företagare</i>	<i>32</i>
5.2.6	<i>Intervju med arbetstagare.....</i>	<i>34</i>
6	Resultat av undersökningen.....	37
6.1	Företagsverksamhet har fått en alltmer framträdande roll för att samhälls- och utbildningskraven har ändrats.....	37
6.1.1	<i>Samhället.....</i>	<i>37</i>
6.1.2	<i>Företagsutveckling.....</i>	<i>38</i>
6.1.3	<i>Läroplaner.....</i>	<i>39</i>
6.2	Öka intresset bland studerande för företagsverksamhet	41
6.3	Planering av undervisningsmaterial för kurser i företagsverksamhet vid Inveon	43
	KÄLLOR/REFERENCES.....	45

BILAGOR/APPENDICES	47
Bilaga 1.....	47

Figurer/Figures

Figur 1. Utvecklingen av antalet företag och anställda samt omsättningen 2000-2010 (uppgifter från Statistikcentralen 2012).	17
Figur 2. Antalet nya företag under första kvartalet 2005-2012 (uppgifter från Statistikcentralen 2012).....	18
Figur 3. Antalet nedlagda företag under fjärde kvartalet 2005-2011 (uppgifter från Statistikcentralen 2012).....	18
Figur 4. Antalet anställda i dotterbolag utomlands efter landgrupp år 2010 (uppgifter från Statistikcentralen 2012).....	19
Figur 5. En läroplan enligt utbildningsanordnarens beslut (Leve läroplanen, Utbildningsstyrelsen 2000).....	22
Figur 6. Förhållandet mellan studerande som har valt, inte valt samt lämnat obesvarat frågan om tillvalskurser inom Fö-retagsverksamhet (uppgifterna från enkäter med tredje årets studerande vid Inveon 2011/2012).	26
Figur 7. Tredje årets studerandes planer efter avklarad examen (uppgifterna från enkäter med tredje årets studerande vid Inveon 2011/2012).....	28

1 INLEDNING

I dag är företag en av de viktigaste aktörerna i samhället. För att samhället skall utvecklas och upprätthålla välfärden behövs det företag som skapar resurserna. Nya förutsättningar uppkommer i samhället hela tiden. Kommunikationen går snabbare genom telefonförbindelser, mail, tv och internet. Nya uppfinningar och medicinska genombrott stärker livskvaliteten och ökar livslängden. I och med dessa förändringar och förbättringar ökas företagens utveckling märkbart. Idag är det inte ovanligt att företag t.ex. globaliseras.

Tack vare den moderna globaliseringens utveckling har företagens roll förändrats. De globala förutsättningarna, möjligheterna samt utmaningarna är faktorer som dagens företag allt mer tar hänsyn till samt anpassar sig efter. Utöver det som står i lagstiftningen angående företagande, finns det frivilligt ansvar för företag. Numera förväntas det av företagen att de bör ta ett socialt samt miljömässigt ansvar vid sidan av det ekonomiska ansvaret. Begreppet CSR (Corporate Social Responsibility), företagets samhällsansvar, beskriver hur företag skall ta ansvar för hur de påverkar samhället ur ett ekonomiskt, miljömässigt, socialt och hållbarhets perspektiv.

Människor skall utbilda sig, arbeta, uppfinna, investera, driva företag, finna nya utmaningar samt söka nya sätt att lösa dessa problem. Ny teknik, nya arbetsformer och nya typer av entreprenörer driver utvecklingen och samhällsekonomin framåt. Samhället utvecklas tack vare människans uppfinningsförmåga samt företagsamhetsförmåga och människans mål är att utveckla, skapa och ta initiativ.

Företagens uppgift är att utveckla, producera och leverera varor och tjänster till sina kunder. Företagens mål är att vara lönsamma och detta är möjligt om samarbetet med intressenterna är framgångsrikt. Företagen vill skapa vinst och detta är möjligt om företagen är långsiktigt hållbara och förmår att skapa varor, tjänster, processer och avkastning på riskerat kapital, arbetstillfällen och skatteunderlag. Det är företagen som skapar samhällsnytta genom att leverera varor och tjänster som kunderna behöver. De skapar också jobb för kunder, leverantörer, distributörer samt utvecklar nya varor, tjänster och

processer. Det är företagen som investerar i ny teknik och medarbetarnas kompetens. Likaså är det företagen som bygger upp och sprider internationella standarder. Företagens grundläggande affärsverksamhet är deras primära samhällsnytta.

I samhället behövs det både intraprenörskap och entreprenörskap med tanke på fortsatt utveckling, förändring och ekonomisk tillväxt. För att det skall vara möjligt är det viktigt att det ges tillräckligt med utbildning i företagsverksamhet. Företagsverksamhet och ekonomi ger kunskap och förmåga att tänka ekonomiskt till nytta för privatpersoner och samhällsmedborgare. Företagsverksamhet ger förutsättningar till framgång i yrkeslivet – i företag, i föreningar eller hos myndigheter.

Framtiden är osäker, men ökad globalisering, ny teknik och miljöhot ställer hela tiden nya krav på entreprenörer och entreprenörskap, men det ger också nya möjligheter. Då samhället förändras i snabb takt och faktorer som naturresurser, kapital, nationsgränser och avstånd får mindre betydelse blir det allt viktigare med faktorer som personlig kompetens. Det ställs nya krav och behovet på utbildning, utveckling, anpassning och omställning ökar. Den största utvecklingen kommer de människor, företag, organisationer, regioner och nationer att vara delaktiga i vilka bäst förmår ta initiativ och organisera nyskapande verksamheter.

Hur är det idag? Vet de unga på väg ut i arbetslivet tillräckligt om företagsverksamhet? Inom yrkesutbildningen erbjuder man ungdomarna kurser i företagsverksamhet för att ge dem möjlighet att utveckla kunskaper inom ekonomin, vilken har betydelse för dem då de går ut i arbetslivet och även då de tar ansvar för sin egen ekonomi. Kurserna innehåller information om ekonomi, arbetslivet, finanser och annat som sammanhänger med ungdomarnas framtid. Vad tycker ungdomar som redan är ute i arbetslivet? Vilka möjligheter har de haft att få utbildning i företagsverksamhet? Vad hade de önskat att kunde ha ingått i utbildningen?

Efter avklarade kurser inom företagsverksamhet är det meningen att studerande skall kunna tänka och se ur ett företagsamt perspektiv på framtiden. Studerande skall kunna möta framtiden och nya situationer samt klara sig i arbetslivets föränderliga förhållanden. Utbildningen skall ge studerande basfärdigheter för branschens olika uppgifter,

mera specialiserat kunnande samt yrkesskicklighet som krävs i arbetslivet. Efter avklarad examen skall studerande kunna placeras i arbetslivet, klara av de olika uppgifterna i branschen också när förhållandena förändras. De skall också kunna vidareutveckla sin yrkeskunskap livet igenom. Studerande skall ha bildat sig en uppfattning om vad företagsverksamhet innebär och vad det i praktiken betyder att vara företagare. Studerande skall också känna till var det finns möjlighet att få behövlig information då det blir aktuellt med att grunda ett eget företag.

1.1 Uppdraget

Östra Nylands yrkesinstitut Inveon, en andra stadiets yrkesutbildningsanordnare i Borgå erbjuder sina studerande 3 studieveckor företagsverksamhet. Kurserna i företagsverksamhet hör till de valfria studierna som kompletterar yrkeskompetensen. 1 studievecka består av 32 h undervisning samt därutöver hemuppgifter. Undervisningen består av undervisning i klass, hemuppgifter, förhör, prov samt kursbedömning. Undervisningen i klass består av lektionsmaterial, uppgifter för grupparbeten samt enskilda uppgifter. Studiebesök ingår också.

För kurserna i företagsverksamhet har Utbildningsstyrelsen fastslagit följande mål;

Den studerande:

- utvecklar en affärsidé eller produktifierar sitt eget kunnande till företagsverksamhet
- bedömer behovet av utveckling utgående från förändringar i omvärlden, kundernas behov, konkurrensen, arbetsmiljön och sin egen kompetens
- följer i sin företagsverksamhet principerna om en resultatrik verksamhet samt beaktar vilken inverkan kostnadsstrukturen och den egna arbetsinsatsen har för lönsamheten

(Utbildningsstyrelsen 2010 s.202)

1.2 Syfte

För att företagsverksamheten inom yrkesutbildningen vid Inveon skall vara attraktiv för studerande i åldern 16-19 år bör materialet vara intressant, informativt och lockande att

använda inom undervisningen i företagsverksamhet. I arbetet kartläggs vilken typ av material som kunde användas för att göra kurserna attraktiva. Materialet bör utgå ifrån målgruppen, studerande i åldern 16-19 år. Målet är att ge goda grundkunskaper i företagsverksamhet som ungdomarna kan ha nytta av när de kommer ut i arbetslivet, oberoende om de jobbar som arbetstagare eller som arbetsgivare inom ett företag. Studerande skall få ”nyckelkompetenser för livslångt lärande”, vilket betyder kompetens som behövs vid fortgående inläring, för att kunna möta framtiden och nya situationer samt för att klara sig i arbetslivets föränderliga förhållanden.

Läromedlet ska bland annat:

- Vara engagerande, lätt att förstå och intresseväckande
- Ha ett aktuellt och relevant innehåll
- Ge såväl yrkeskunskaper som en helhetssyn på samhället
- Lyfta fram ekonomins samt företagsverksamhetens betydelse
- Lyfta fram den enskilda människans situation ur ett ekonomiskt perspektiv
- Ha en internationell inriktning bland annat genom utländska dokument
- Skapa en aktiv inläring genom verklighetsnära problem och praktiskt arbete
- Ha rikligt med arbetsuppgifter för att ge valfrihet vid studiearbetet både enskilt och inom grupparbete
- Ha datorn som ett naturligt hjälpmedel

Det centrala är att ha som utgångspunkt dagens förändringar i samhället och utgående från dem ta fram nytt och uppdaterat material för kurserna i företagsverksamhet samt att poängtera att företagens samhällsansvar ökar, vilket innebär att den enskilda arbetarens ansvar blir större.

Målet med arbetet är att få svar på följande frågor:

1. Hur har samhälls- och utbildningskraven ändrats angående företagsverksamhet?
2. Varför har företagsverksamhet fått en alltmer framträdande roll i samhället?
3. Hur får man studerande att välja företagsverksamhet vid Inveon?
4. Hur bör punkter 1-3 beaktas vid framställning av material för företagsverksamhet vid Inveon?

2 METOD

Först beskrivs metoderna som används vid kartläggningen och därefter lyfts motiveringar fram till varför olika metoder används.

2.1 Val av metod

Undersökningen kartläggs genom intervjuer, enkäter och dokument. Med kartläggning vill man få fram många människors syn och uppfattning om något visst ämne, i detta fall företagsverksamhet. Genom att kartlägga många människors intressen kan man dra en slutsats av vilka aspekter är extra viktiga att beakta.

Intervjuerna och enkäterna görs för att kartlägga studerandes intresse för samt kunskap om företagsverksamhet. Företagsaktörers yrkeskarriärer kartläggs och i samband med det ger de råd till ungdomar som skall börja planera för framtiden. Ungdomarna skall få inblick i hur framtiden kan se ut, antingen om man blir företagare eller arbetstagare eller också väljer att fortsätta studera.

Datainsamlingen kommer att ske genom internet- samt litteraturkällor.

2.2 Kvantitativ och kvalitativ undersökning

Detta kapitel baseras på Bryman & Bells litteratur, ”Företagsekonomiska forskningsmetoder”.

Vid en kvantitativ forskning läggs tyngdpunkten på insamlingen av data och analys på kvantifiering, medan vid en kvalitativ forskning läggs tyngdpunkten på ord men inte på siffror.

I en kvantitativ undersökning är det forskaren som styr och strukturerar undersökningen enligt egna intressen och frågor, medan i en kvalitativ undersökning är det deltagarens perspektiv som är utgångspunkten.

I kvantitativa studier är det inte viktigt att träffa deltagarna, medan i en kvalitativ studie är det viktigt för forskaren att ha en nära relation till de personer som studeras för att kunna se "världen med deras ögon".

Kvantitativ forskning ger en statisk bild av den sociala verkligheten med betoning på relationer med variabler, medan kvalitativ forskning anpassas efter hur saker och ting utvecklas och att den har ett fokus på kopplingarna mellan deltagarnas beteenden i sociala situationer.

En kvantitativ forskning brukar vara strukturerad för att forskaren skall kunna avgränsa begrepp och frågeställningar som utgör fokus för undersökningen. En kvalitativ forskning brukar vara ostrukturerad för att man ska kunna komma fram till aktörernas innebörder och till begrepp som bygger på den empiriska informationen.

En kvantitativ forskare vill att deras data ska kunna generaliseras till en relevant population, medan en kvalitativ forskare strävar efter en förståelse av beteenden, värderingar och åsikter i termer av den kontext i vilken undersökningen genomförs.

Kvantitativa forskare strävar efter att upptäcka storskaliga sociala trender och samband mellan olika variabler, medan kvalitativa forskare strävar efter mer begränsade aspekter av den sociala verkligheten.

Kvantitativa forskare genomför forskning i en styrd eller konstlad situation, medan kvalitativa forskare studerar människor i deras naturliga miljö.

(Bryman & Bell 2005 s.322-323)

För att kunna kartlägga deltagarnas intresse och uppfattning i undersökningen av företagsvärlden kommer en kvalitativ undersökning att utföras. Orsaken till valet av kvalitativ undersökning är för att komma närmare deltagarna och se "världen med deras ögon". Det är viktigt att deltagarnas perspektiv är utgångspunkt samt i detta fall är ord viktigare än siffror. Med den kvalitativa undersökningen strävas det efter en förståelse av beteende, värderingar och åsikter angående företagsverksamhet hos deltagarna i undersökningen.

En kvantitativ undersökning har valts för att kunna kartlägga en viss årskurs studerandes åsikter, intresse och kunskap om företagsverksamhet, kunskap som anses värdefull då nytt material planeras. Svaren på frågorna kan förvandlas till siffror som kan visas i tabeller och diagram. Vid den kvantitativa undersökningen har man inte träffat deltagarna.

2.3 Intervjuer och enkäter

Med en intervju menas en tvåvägs kommunikation och kärnan i intervjun är själva mötet. En intervju görs med ett bestämt syfte genom att ställa frågor och få svar kring ett visst ämne som registreras på ett eller annat sätt. (Folkloristika samlingarna, Intervju)

En enkät är en undersökning som görs genom att samma frågor ställs till ett antal personer, ofta skriftligt genom ett frågeformulär. Frågeformulären kan endera ha öppna eller slutna svar. (Wikipedia, Enkät)

Intervjuerna och enkäterna kan delas in i strukturerade, semi-strukturerade samt ostrukturerade. Med strukturerad menas att alla respondenter får exakt samma frågor att besvara samt att ordningsföljden och formuleringen är den samma. Semi-strukturerad innebär att den som intervjuar ställer ett antal frågor utifrån en intervjuguide, där det också är möjligt att variera ordningsföljden mellan frågorna. Forskaren har ytterligare möjlighet att ställa frågor utifrån det som uppfattas vara viktiga svar från respondentens sida. En ostrukturerad intervju innebär att intervjuaren brukar ha en lista över teman eller frågeställningar som ska behandlas under intervjun. (Bryman & Bell 2005 kapitel 15)

I detta arbete kommer den kvalitativa undersökningen utföras genom semistrukturerade intervjuer med studerande som nyss inlett sina studier vid Inveon samt utexaminerade vid Inveon, lärare inom företagsverksamhet vid Inveon, företagare samt andra företagsaktörer. Frågorna kommer att vara öppna, vilket innebär att intervjupersonerna kan svara fritt på frågorna. Vid intervjuerna av dessa aktörer är man intresserad av hur de upplever företagsvärlden, förändringar inom företag samt råd till ungdomar som snart skall ut i arbetslivet.

I detta arbete kommer den kvantitativa undersökningen utföras genom strukturerade enkäter till tredje årets studerande vid Inveon läsåret 2011/2012. Med enkäterna är man intresserad av varför ungdomarna väljer eller inte väljer kurserna i företagsverksamhet och vilket deras intresse och kunskap är om företagsverksamhet. Man vill också veta deras uppfattning om företagsvärlden och hur de tror att deras framtid kommer att se ut efter avklarad examen.

2.4 Urval och dokument

Vid statistiska undersökningar plockar man ut ett urval ur en population. Detta urval är en representativ delmängd av en hel population. Det är omöjligt att göra en undersökning där hela populationen är delaktig, därför väljer man att plocka ut vissa. (Aktiesite, Urval)

Urvalet kommer att bestå av olika aktörer med olika yrkeskarriär samt studerande.

Med dokument menas en skriftlig källa eller urkund som innehåller information. (Bryman & Bell 2005 kapitel 18)

Dokument som används i arbetet är lagar, läroplaner, officiella dokument från statliga myndigheter samt statliga direktiv om skolor. Det kommer att framkomma statistisk information från statliga myndigheter och även dokument från organisationer.

3 SAMHÄLLET

Kapitel 3 baserar sig på Bergengrens litteratur, ”Organisation och ledarskap”.

Under 1900-talet har det inträffat stora förändringar i vårt samhälle, vilket också har påverkat och förändrat organisationsformerna inom företag och myndigheter. Utvecklingen under seklen har gått från det självförsörjande bondesamhället till det massproducerande standardiserade industrisamhället och vidare mot det kunskapsintensiva avreglerade informationssamhället. Detta har också medfört att nya förutsättningar har skapats, t.ex. genom utveckling av energikällor, snabba transporter samt genom utveckling inom telekommunikation.

Inom arbetskraften har det fört med sig nya utmaningar. Förr behövdes det mycket personalkrävande arbetskraft inom jordbruk, skogs- och bergshantering. Under senare tid har många jobb inom de här branscherna försvunnit på grund av avancerade metoder så som automation, industrirobotar och nya arbetsformer. Istället har det skapats nya arbeten inom områden som informationsteknologi, marknadsföring, turism, media samt inom statlig och kommunal verksamhet.

Förändringar i omvärlden har blivit en grund för människors nya attityder och värderingar, vilka påverkat förhållanden i organisationer och samhällen. Förr var det viktigt inom bonde- och industrisamhället med egenskaper som plikt, lojalitet, stabilitet och fasta rutiner. Nya arbetsformer växer fram och människors behov och önskemål förändras i takt med den tekniska och ekonomiska utvecklingen. Idag är viktiga drivkrafter i arbetslivet trivsel, omväxling, inflytande och utmaningar. Dessa nya värderingar och synsätt driver fram förändringar hos företagen.

Idag kan man se att antalet företag som tillverkar varor minskar medan företag inom tjänste- och servicesektorn ökar. Det gör att det blir fler kunskapsorganisationer där företagets lönsamhet är beroende på medarbetarnas know-how och servicekänsla. Likaså kan man se att dagens varuproducerande företag, till en större del än tidigare är kunskapsorganisationer.

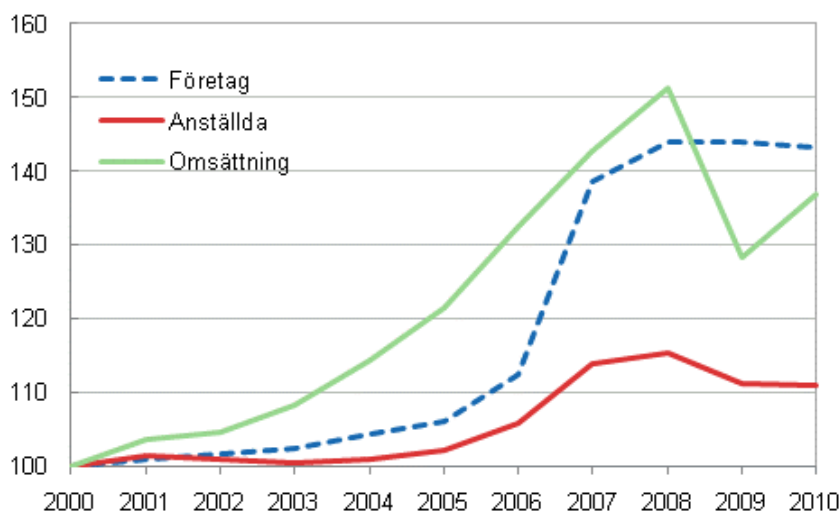
Företag formas mer eller mindre av det förändringstryck som finns i omvärlden och idag är det därför omöjligt att verka som en isolerad enhet. Faktorer som medverkar till organisationers ändrade form och utveckling är bland annat skärpt konkurrens, internationalisering, teknisk utveckling, fri konkurrens på marknader, snabbare kommunikationsmöjligheter, politiska förändringar och ekonomiska konjunkturer.

En sista viktig faktor är också att konsumenter har en stor inverkan på företagets inriktning. Kundens behov styr företagets produktion. Om konsumenterna vore mer miljömedvetna skulle det också påverka företagets produktionsprocess för att kunna erbjuda vad marknaden vill ha.

(Bergengren 1998 s.13-15)

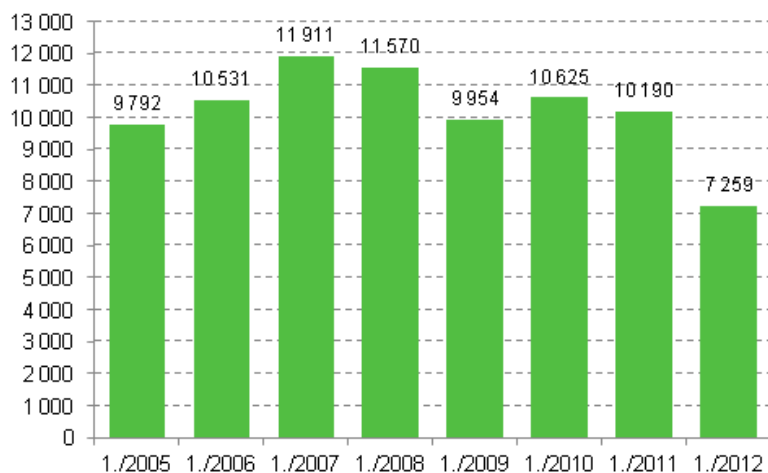
3.1 Företagsutvecklingen i Finland

Enligt uppgifterna i Statistikcentralens företagsregister verkade 318 951 företag i Finland år 2011. Antalet anställda var 1 444 000 och omsättningen var 358,9 miljarder euro. Jämfört med året innan minskade företagen med 1700 och antalet anställda med 3400 personer. Omsättningen ökade med sju procent, dvs. med 22,7 miljarder euro. (Statistikcentralen, 2012)

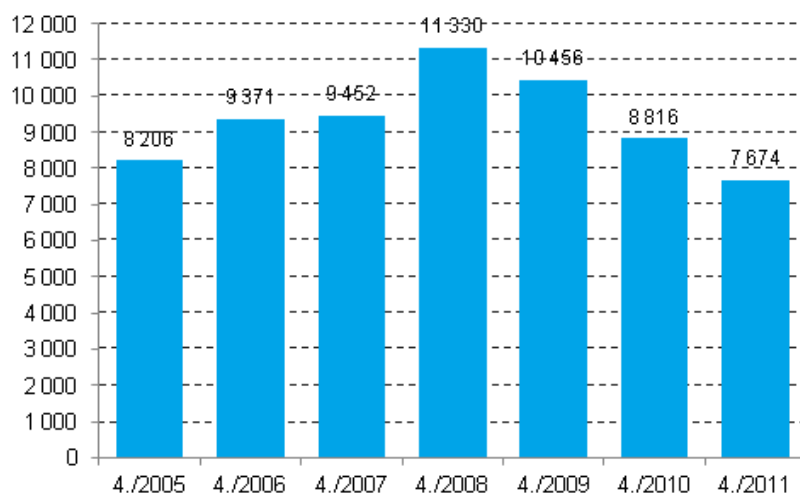
Figur 1. Utvecklingen av antalet företag och anställda samt omsättningen 2000-2010 (uppgifter från Statistikcentralen 2012).

Enligt Statistikcentralen har det under det första kvartalet år 2012 minskat antalet nya företag med 29 procent jämfört med året innan. Under år 2012 första kvartal inledde 7259 nya företag sin verksamhet. (Statistikcentralen, 2012)

Figur 2. Antalet nya företag under första kvartalen 2005-2012 (uppgifter från Statistikcentralen 2012).

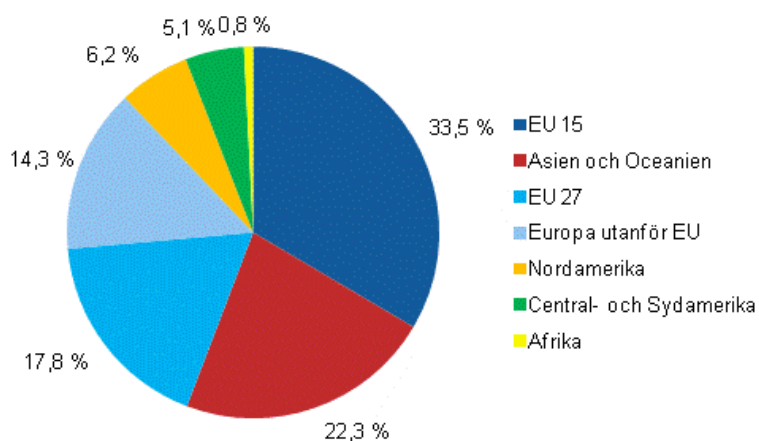
Enligt Statistikcentralen lade 7674 företag ned sin verksamhet fjärde kvartalet 2011. Medan det ett år tidigare lades ner 8816 företag. Av hela företagsbeståndet var andelen nedlagda företag 2,3 procent under fjärde kvartalet 2011. (Statistikcentralen, 2012)

Figur 3. Antalet nedlagda företag under fjärde kvartalet 2005-2011 (uppgifter från Statistikcentralen 2012).

3.1.1 Finländska företag utomlands

Det blir allt vanligare att finländska företag bedriver sin affärsverksamhet även utomlands. Enligt Statistikcentralen bedrev finländska företag sin affärsverksamhet i 4733 dotterbolag i 118 länder år 2010. Antalet anställda utomlands var totalt 572 000 personer år 2010. Största delen finländska anställda fanns i Sverige, Kina, Ryssland och Tyskland. Som exempel kan nämnas att Finland hade år 2010 19200 anställda i länder som är med i EU. Finska dotterbolags omsättning utomlands var ungefär 179,5 miljarder euro. (Statistikcentralen, 2012)

Figur 4. Antalet anställda i dotterbolag utomlands efter landgrupp år 2010 (uppgifter från Statistikcentralen 2012).

4 STATLIGA DIREKTIV PÅ LÄROPLAN

Kapitel 4 baserar sig på litteraturen, ”Leve läroplanen”.

Förändringarna i samhället och arbetslivet förutsätter en höjd standard på yrkesutbildningen. Globala trender så som befolkningsökning, växande världsekonomi, ekonomisk integration, internationalisering, konjunkturväxlingar, arbetslöshet och förändrade värderingar visar att den grundläggande yrkesutbildningen skall ha ett brett innehåll. Därför är det viktigt att skolor inom yrkesutbildningen kan erbjuda sina studerande, förutom den gemensamma teorin, ett stort antal valfria kurser.

Dessa faktorer påverkar inte endast studerandes val utan påverkar även läroanstalternas verksamhet och läroplansarbete. Behoven i arbetslivet förändras hela tiden och det är svårt att förutse hur behoven förändras. Därför är det viktigt att läroanstalterna har ett brett samarbete med representanter för arbetslivet och med dem diskuterar vilka olika slag av yrkeskunnande som behövs för verksamheten inom respektive bransch och för utvecklingen av branschen.

Utöver det breda yrkeskunnandet förutsätts också ett starkt specialkunnande. God yrkesskicklighet inom yrkesbildningen innebär färdigheter med vilka de studerande kan klara av varierande uppgifter inom sin bransch, utveckla sin yrkesskicklighet och komplettera den efter hand. I yrkesbildningen förenas också yrkeskunnande med en god allmänbildning. Yrkesbildningen innefattar värderingar, som gör det möjligt för studerande att avgöra hur det är rätt att handla i yrkes- och arbetslivet samt samhället. I arbetslivet krävs förutom ansvars känsla också engagemang i arbetet samt arbets- och funktionsförmåga. (Leve läroplanen 2000 s.7-10)

4.1 Utgångspunkter och uppbyggande av läroplaner

Läroplanerna är hela tiden i en kontinuerlig process, var de bearbetas, utvecklas och förnyas. Då utbildningspolitiken utvecklar läroplanerna har de som grund den allmänna uppfattningen om utbildningens uppgifter samt synen på samhället, arbetslivet och utbildningen i framtiden. Också nationella och för EU-länderna gemmensamma utbild-

ningspolitiska linjedragningar ger utgångspunkter. Utbildningspolitiken påverkas också av samhällsliga faktorer så som teknologisk utveckling, befolknings- och arbetskraftsutveckling, omstruktureringarna i näringslivet, internationalisering, de förändrade värdeskalorna, miljöfrågorna samt uppfattningarna om arbete och yrkesskicklighet. Dagens arbeten kräver mer mångsidighet och förmåga att behärska större helheter. Organisationsstrukturerna blir lägre och beslutsfattandet decentraliseras, vilket medför att den enskilda arbetstagaren har större frihet men också mera ansvar. Förutom allt detta baserar läroplansgrunderna på lagar och förordningar som riksdagen stiftat, på statsrådets beslut och utvecklingsplaner samt på undervisningsministeriets beslut. Efter allt detta är det sedan utbildningsstyrelsen som beslutar om läroplansgrunderna.

Varför förnyas läroplaner och speciellt yrkesutbildningen hela tiden? Orsaken till det är att höja befolkningens yrkeskunnande, utveckla arbetslivet och svara mot dess behov av kunnande samt främja sysselsättningen.

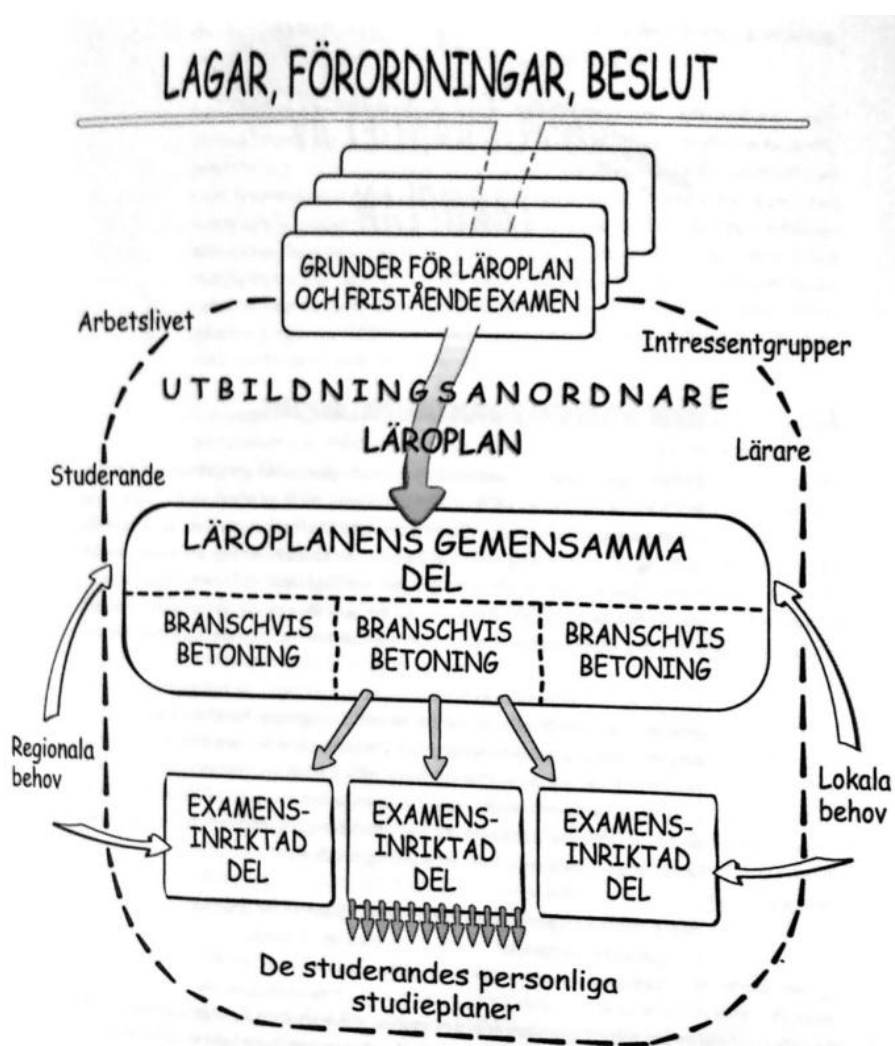
En yrkesskicklig arbetstagares viktigaste egenskaper är bland annat intresse för livslångt lärande, engagemang, ansvarskänsla, lust att utveckla sitt eget arbete, problemlösningss-förmåga, samarbetsförmåga, kommunikativa och språkliga färdigheter, informations-tekniskt kunnande, förståelse för olika kulturer, beredskap för förändringar, kreativitet, flexibilitet och strävan efter god kvalitet. Dessa egenskaper hos en arbetstagare uppmärksammas också då läroplanerna utformas.

Målen för yrkesutbildningen är att ge de studerande de kunskaper och färdigheter som de behöver för att förvärva yrkesskicklighet, för att utöva ett självständigt yrke samt för att stödja studerandes utveckling till goda och harmoniska människor och samhällsmedlemmar.

Yrkesutbildningen skall även ge studerande basfärdigheter för branschens olika uppgifter samt mera specialiserat kunnande och yrkesskicklighet som krävs i arbetslivet. Efter avklarad examen är det meningen att studerande kan placeras i arbetslivet, klara av de olika uppgifterna i branschen också när förhållandena förändras samt vidareutveckla sin yrkeskunskap livet igenom. I samarbete med näringslivet och arbetsplatsen är det viktigt

att utbildningen motsvarar kraven på yrkeskunskap i arbetslivet. (Leve läroplanen 2000 s.7-20)

En examen är uppbyggd av yrkesinriktade examensdelar samt av gemensamma studier och fritt valbara examensdelar. I examen skall det även vara möjligt att ta in flera examensdelar när det är nödvändigt med tanke på behov i arbetslivet eller för att svara mot lokala krav på yrkesskicklighet. (Grunder för yrkesinriktad grundexamen 2010 s.7)

Figur 5. En läroplan enligt utbildningsanordnarens beslut (Leve läroplanen, Utbildnings styrelsen 2000).

Det är viktigt att ge studerande ”nyckelkompetenser för livslångt lärande”, vilket betyder kompetens som behövs vid fortgående inlärnin, för att kunna möta framtiden och nya situationer samt för att klara sig i arbetslivets föränderliga förhållanden. Dessa

kompetenser ger ökad allmänbildning och medborgarfärdigheter som behövs inom alla branscher. Med hjälp av dem kan de studerande följa med förändringarna i samhället och arbetslivet och fungera trots föränderliga förhållanden. Till ”nyckelkompetenser för livslångt lärande” hör lärande och problemlösning, interaktion och samarbete, yrkesetik, hälsa, säkerhet och funktionsförmåga, initiativförmåga och företagsamhet, hållbar utveckling, kommunikation och mediekunskap, matematik och naturvetenskaper, teknologi och informationsteknologi. (Grunder för yrkesinriktad grundexamen 2010 s.14-18)

5 UNDERSÖKNING

För att ta reda på vilket material som kunde användas i undervisningen i företagsverksamhet behövs kunskap om samhället, företagare, skoldirektiv och studerande. Undersökningen kommer att gå ut på vad som är viktigt att beakta då kursmaterialet planeras. Målet med undersökningen är att ta reda på hur ett intressant och lärorikt material i företagsverksamhet kunde planeras.

5.1 Planering

Undersökning görs våren 2012 samt hösten 2012. Undersökningen kommer att bestå av enkäter samt intervjuer.

Våren 2012 skickas enkäter till tredje årets studerande vid Inveon läsåret 2011/2012. Antalet tredje årets studerande vid Inveon är 119. Enkäten finns som bilaga 1 i slutet av arbetet. Med de svar som studerande ger vill man kartlägga hur ungdomarna idag ser på kurser inom företagsverksamhet, varför de väljer eller inte väljer kurserna och vilken nytta de anser att de har av kurserna. Orsaken till att man väljer tredje årets studerande läsåret 2011/2012 är för att de har möjlighet att välja 0-3 kurser i företagsverksamhet.

Hösten 2012 utförs intervjuer med studerande som inleder studier vid Inveon hösten 2012, utexaminerade vid Inveon samt med yrkesverksamma personer.

För att veta hur kurserna i företagsverksamhet fungerat tidigare kommer två utexaminerade vid Inveon att intervjuas. Med intervjuerna vill man ta reda på om de här två ungdomar valt att studera företagsverksamhet och i så fall varför de valt alternativt inte valt kurserna. Dessutom vill man ta reda på hur de upplevt kurserna och ifall de har förslag på vad som borde ingå i kurserna. Orsakerna till valet av dessa två utexaminerade är att de under studietiden har haft olika framtidsplaner vad gäller företagsverksamhet.

Intervjuerna med de studerande som börjar sina studier hösten 2012 utförs för att ta reda på vilken målsättning de har med studierna vid Inveon, samt vilka framtidsplaner de

har. Studerande som inleder studierna hösten 2012 kommer att väljas slumpmässigt med enda villkoret att de väljer kurser i företagsverksamhet vid Inveon under studietiden.

Läraren som undervisar företagsverksamhet vid Inveon intervjuas. Intervjun med läraren görs för att ta reda på hur undervisningen är uppbyggd idag, lärarens åsikter och synpunkter på varför studerande väljer eller inte väljer att studera företagsverksamhet samt betydelsen av att välja kurser i företagsverksamhet under studietiden. Orsaken att läraren som undervisar företagsverksamhet vid Inveon intervjuas är för att han är ansvarig för undervisningen inom ämnet idag.

Personer som inte studerat vid Inveon men varit verksamma i arbetslivet en längre tid intervjuas också. De här intervjuerna kommer att begränsas på så sätt att två företagare samt två arbetstagare intervjuas. Orsaken till intervjuerna med företagare samt arbetstagare är för att få inblick i hur en yrkeskarriär kan se ut. Med intervjuerna vill man också få fram förändringar i företagsvärlden. Företagare intervjuas för att få veta hur, vad, varför och när personerna har blivit företagare. Vid intervjuerna väljer man en företagare som har större erfarenhet samt en med mindre erfarenhet av att vara företagare. Arbetstagare intervjuas för att få reda på varför de inte valt att bli företagare och hur de ser på den kommunala och privata sektorn. Vid intervjuerna av arbetstagaren har en kommunal och en privat arbetare valts.

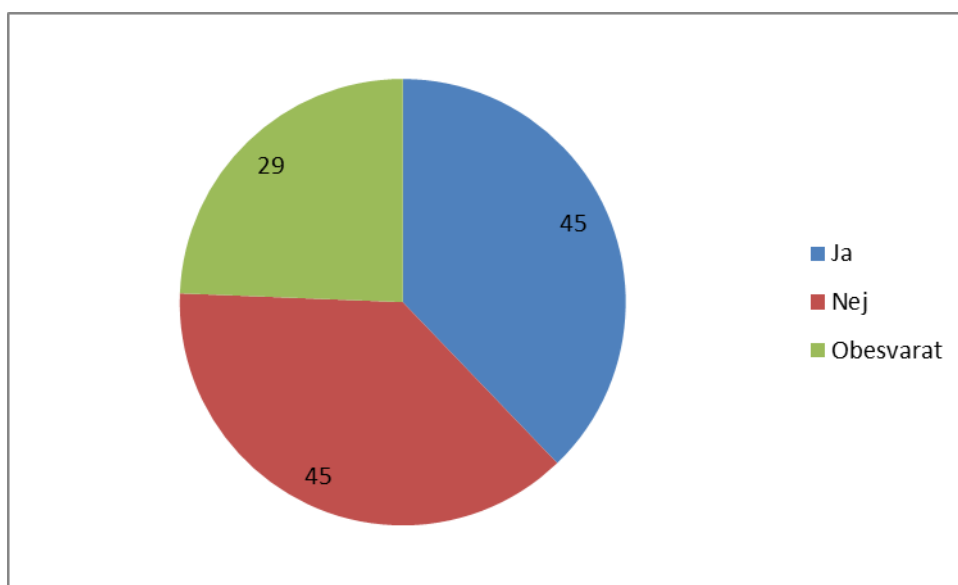
5.2 Genomförande

Nedan följer en redogörelse av enkäterna och intervjuerna samt en sammanfattning av dem.

5.2.1 Undersökning med tredje årets studerande vid Inveon läsåret 2011/2012

Lsåret 2011/2012 fanns det 119 tredje året studerande vid Östra Nylands yrkesinstitut Inveon. Undersökningen besvarades av 90 studerande och 29 studerande lämnade enkäten obesvarad. Frågeformuläret till studerandena finns som bilaga 1.

Första frågan var om studerande har valt en kurs i företagsverksamhet under sin studietid vid Inveon. Resultatet blev jämnt fördelat med 45 ja svar och 45 nej svar.

Figur 6. Förhållandet mellan studerande som har valt, inte valt samt lämnat obesvarat frågan om tillvalskurser inom Fö-retagsverksamhet (uppgifterna från enkäter med tredje årets studerande vid Inveon 2011/2012).

I fråga nummer 2 skulle studerande svara på varför de valt alternativt inte valt kursen i företagsverksamhet. Personerna som svarade ja ansåg att de kunde ha nytta av kursen och att den var intressant. Många svarade även att de i framtiden har planer på att starta eget företag och därför ansåg att det var bra att gå kursen. En del studerande menade att

det var föräldrarnas val att välja företagsverksamhet. Studerande som inte valt kursen i företagsverksamhet ansåg att de inte skulle ha haft någon nytta av kursen och att det fanns andra kurser inom andra ämnesområden som intresserade mera. Några få hade ångrat sitt val och skulle gärna ha valt kursen om det ännu hade varit möjligt.

I följande undersökningsfrågor är de studerande som inte valt kursen i företagsverksamhet utelämnade.

I fråga nummer 3 frågades om studerande hade haft någon nytta av kursen inom företagsverksamhet och i så fall varför. Cirka 80 % svarade att nyttan varit stor. De hade lärt sig saker som att handskas med pengar, investera i aktier, bokföring, marknadsföring, grundande av eget företag, grunderna i företagsverksamhet, fått bra information om skatter, startpengar och arbetslivet. De som inte hade haft någon nytta av kursen i fråga, ansåg att de redan hade lärt sig samma saker i liknande kurser i högstadiet, vilket gjorde att de inte hade lärt sig någonting nytt.

Fråga nummer 4 gällde om intresset för företagsverksamhet hade ökat efter avklarad kurs. Många ansåg att kursen var för invecklad, komplicerad och svår. De som blivit mera intresserade tyckte att kursen hade varit lärorik och informationsrik. Även intresset för att starta eget företag hade ökat hos många. De ansåg att de hade lärt sig mycket och skulle gärna ha velat lära sig ännu mera.

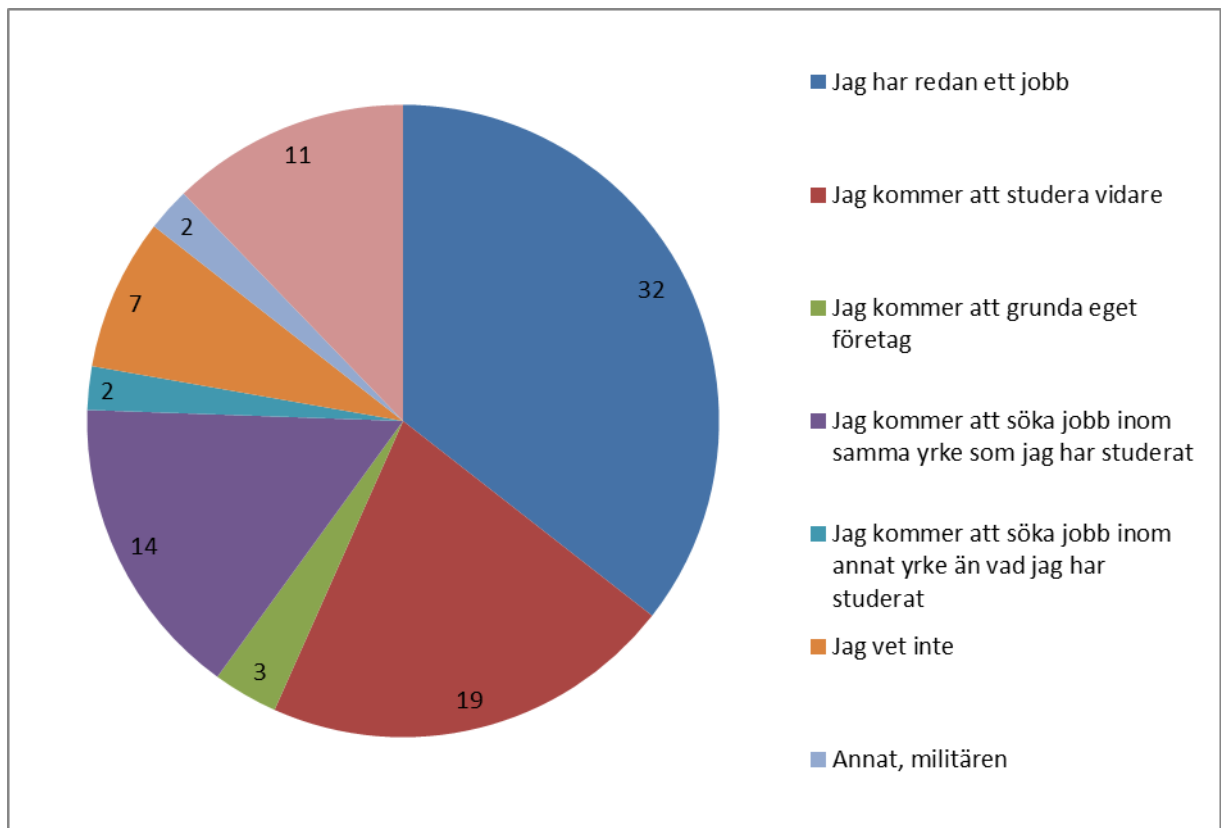
Fråga nummer 5 var om de som valt företagsverksamhet ansåg att de hade fått tillräckligt med kunskap om arbetslivet efter avklarad kurs oberoende om de skulle bli arbetstagare eller arbetsgivare. 80 % ansåg att de hade fått tillräckligt med kunskap, medan resten ansåg att kursen innehållit för lite praktiskt arbete.

Fråga nummer 6 var om studerande skulle ha velat lära sig något mera inom ämnet. 80 % ansåg att de hade fått all information de behövde, medan några ansåg att de gärna skulle ha lärt sig mera om bland annat ekonomi, pengar, kostnader, starta eget, arbetslivet, bokföring samt att kursen kunde ha innehållit mera praktiskt arbete.

Sista frågan gällde vad studerande kommer att göra efter avklarad examen. Här tar undersökningen med alla studerande som svarat på enkäten.

Av alla 90 studerande som svarat hade 32 studerande redan fått ett arbete som de skulle börja jobba med efter examen. De flesta hade lyckats få en arbetsplats efter studierna

tack vare att de avklarat sin inlärnning i arbetet (praktik) på en arbetsplats. 19 studeranden svarade att de kommer att studera vidare. Resultatet tyder på att de flesta studerande har valt rätt inriktning och har en klar framtidsplan, medan det finns några få som ännu är osäkra på vad de vill göra och om de har valt rätt.

Figur 7. Tredje årets studerandes planer efter avklarad examen (uppgifterna från enkäter med tredje årets studerande vid Inveon 2011/2012).

Under de senaste åren har antalet studerande som valt tillvalskurser inom företagsverksamhet varierat mellan 40-50% av ett läsår. Fastän alla studerande inte väljer tillvalskurser inom företagsverksamhet får de ändå undervisning i ämnet då det i all utbildning inom Inveon ingår kunskap i företagsverksamhet. Tillvalskurserna innehåller fördjupad kunskap i ämnet.

5.2.2 Intervju med Mikael Kulju

Mikael Kulju är lärare i företagsverksamhet vid Östra Nylands yrkesinstitut Inveon sedan 2009.

Mikaels utbildning är infosekreterare och magisterexamen inom nationalekonomi, en examen han avlade vid Åbo Akademi. Mikael fick sin lärarbehörighet vid Haaga-Helia. Han har jobbat vid Finlands svenska scouter, som annonsgrafiker på Itäväylä, som AD på Lamor Corporation, som företagare inom grafiska branschen, som lärare i Lyceiparkens högstadieskola och idag är han lärare vid Inveon.

Mikael började undervisa i företagsverksamhet år 2008 i Lyceiparkens högstadieskola. Han tycker att elevernas företagsverksamhet inom pedagogiken borde främjas. Han har varit egen företagare inom grafiska branschen ända sedan år 2002, vilket gett honom goda erfarenheter inom området.

Mikael anser att företagsverksamhet är ett viktigt ämne och skulle helst se att ungdomarna skulle välja tillvalskurser inom ämnet. Han anser nämligen att ungdomarna behöver mera kunskap inom företagsverksamheten än den kunskap de får som hör till den normala utbildningen. Han menar att kurserna i företagsverksamhet lär en att göra saker självmant samt att bli företagsam, som är viktiga egenskaper i framtida livet. Han rekommenderar också att ungdomarna väljer ämnet för att man kan hitta helt nya sidor hos sig själv. Han tycker också att alla borde få uppleva känslan av att ha åstadkommit någonting och bli belönad för det.

Mikael säger också att hans åsikt är att i Finland borde det finnas flera företagare och på så sätt har ämnet blivit viktigare under de senaste åren. Mikael anser också att samhället kräver mångsidigare kunskaper och studerande också kräver mera då deras kunskaper om samhället ökar. Utvecklingen inom företagsverksamhet kunde ännu förbättras på så sätt att man i högre grad skulle integrera ämnet med t.ex. tutorskap och elevkårsverksamhet.

Idag beklagar han att studierna till största delen är rätt teoretiska, men att han hela tiden strävar till att eleverna själva skall ta reda på saker och ting, han poängterar ”Learning by doing”.

5.2.3 Intervju med studerande som nyligen inlett sina studier vid Inveon

Jessica Mellin, 17 år och **Karolina Bergström**, 17 år. Jessica och Karolina gick ut högstadiet 2011.

Läsåret 2011/2012 var det meningen att Jessica skulle studera till kock vid Inveon, men hon avbröt sina studier efter 4 veckor på grund av att hon saknade intresse för utbildningen. Jessica beslöt sig för att ha ett mellanår för att se vad hon var intresserad av. Hon valde att studera på Yrkesstarten vid Inveon läsåret 2011/2012, där hon fick bekanta sig med olika utbildningsområden, arbetslivet och olika yrken.

Karolina sökte läsåret 2011/2012 till närvårdare till Prakticum, men fick inte en studieplats och beslöt därför att hålla ett mellanår för att fundera över sin framtid samtidigt som hon jobbade.

Under mellanåret hann Jessica och Karolina många gånger fundera över sin framtid och få en klar bild av vad de vill göra i fortsättningen. Båda har intresse för inredning och fastighetsförmedling. Hösten 2012 började båda sina studier vid Inveon på husbyggarlinjen. Efter avklarad husbyggarexamen vid Inveon har de planer på att fortsätta studierna med inredning i Raseborg. De skulle ha kunnat börja studera inredning genast, men de anser att med husbyggarexamen i botten har de större chans i framtiden att få högre lön. De har planer på att börja jobba som fastighetsförmedlare.

Jessicas och Karolinas förväntningar på studieåren vid Inveon är höga. De vill lära sig grunderna inom husbygge som de tror att de kommer att ha stor nytta av längre fram i livet. De kommer att välja alla tillvalskurser inom företagsverksamhet som erbjuds vid Inveon eftersom de vill få kunskap om företagsverksamhet, ekonomi, försäljning samt handel som de kommer att behöva om de blir fastighetsförmedlare. Karolina kommer

även vid sidan av husbyggarstudierna läsa kurser vid Point Collage i Borgå för att lära sig ytterligare om ekonomi, handel och försäljning.

5.2.4 Intervju med utexaminerade vid Inveon

Joakim Rimaila, 20 år gammal. Joakim studerade till fordonsmekaniker vid Inveon 2008-2011. Efter 1 års studier vid Inveon planerade Joakim att hoppa av och börja jobba i stället. Resultat blev att han sökte efter arbete på nätet, ringde runt och gick runt och frågade efter arbetsplats på sammanlagt 52 olika platser. Han fick ingen arbetsplats och slutade sedan att söka. Han återgick till studierna, vilket han idag är glad över. 2011 tog han examen som fordonsmekaniker. Direkt efter examen fick han arbete på Volvo Ce Finland, vilket han inte skulle ha fått utan avklarad examen. År 2013 kommer han att fortsätta studera, på Åland inom maskinteknik. Joakims framtidsplaner är att jobba som sjöman.

Joakim ger ungdomarna rådet att det lönar sig att studera vidare. Med en utbildning kommer man längre och har det lättare i livet. Man får även bättre betalt och det krävs kanske mindre arbete.

Joakim har aldrig varit intresserad av företagsverksamhet och därför har han inte heller valt tillvalskurser inom företagsverksamhet vid Inveon. Han anser att han aldrig kommer att bli företagare och att han klarar sig med den kunskap han fick i den vanliga undervisningen.

Joonas Broman, 21 år gammal och studerade till husbyggare vid Inveon 2007-2010. Vid Inveon valde Joonas tillvalskurser i företagsverksamhet och anser att det var ett bra val med tanke på framtiden. Han rekommenderar att man väljer kursen inom företagsverksamhet eftersom man då får grunderna i företagsverksamhet som kommer till nytta då man kommer ut i arbetslivet. Under studietiden ingick även två inläringar i arbete (praktik) perioder, som han ansåg varit lärorika, då man under studietiden fick pröva på det riktiga arbetslivet.

Efter studierna vid Inveon var Joonas ett år i armén innan han började jobba på Neros Oy, där han jobbar idag på heltid. Neros Ab grundades 2006 och sysslar med grävning- och saneringsarbeten. Företaget ägs av Joonas pappa, Sören Broman. Joonas beskriver att arbetet är ganska självständigt och ibland känns det som om han skulle ha ett eget företag. Han har tidigare jobbat på andra byggföretag, men anser att Neros Oy är mycket bättre eftersom man får bestämma över sig själv och sina arbetstider. I framtiden kommer han att fortsätta jobba inom Neros och har eventuellt planer på att ta över företaget. Bakgrunden att bli företagare har Joonas fått av kurser i företagsverksamhet vid Inveon.

5.2.5 Intervju med företagare

Pia Rask, 40 år gammal och har tillsammans med en annan person grundat företaget Jadalux Ab år 2006. Aktiebolaget sysslar med olika slags ekonomiförvaltning. I Jadalux arbetar idag de två som äger företaget samt en anställd på heltid. Det första året hade företaget en omsättning på 82 000 € medan den år 2011 hade stigit till 220 000 €. Idag har företaget 120 kunder och allt från små personbolag till aktiebolag så som firmor, aktiebolag, kommanditbolag, fastighets aktiebolag och bostads aktiebolag. Några av kundföretagen har en omsättning på över 1 000 000 € men de flesta är småföretagare med 1-5 anställda.

Pia säger att antalet kunder ökar hela tiden. Det blir allt vanligare att företag vill köpa tjänster av en utomstående och inte själv anställa personal. Detta leder till att nya företag grundas hela tiden. Samtidigt skärps kraven på anmälningsskyldigheter, byråkratiska saker, vilket leder till att företagen inte själva klarar av att sköta allt pappersarbete. Skattemyndigheterna ha skärpt kraven och hotar med skattepåföljder ifall anmälningar, skattedeklarationer etc inte är inlämnade (helst elektroniskt) inom utsatt tid.

Pia säger också att hon under de senaste åren har reagerat på att många kunder börjar med eget företag för att deras tidigare jobb försvunnit på grund av maskiner och robotar. Hon säger också att många företag väljer att flytta sin verksamhet utomlands eller också anställa arbetskraft från utlandet vilket medför att många här i Finland istället blir utan jobb vilket gör att människor väljer att eventuellt bli företagare.

Pia menar också att det finns för- och nackdelar med ett eget företag. Fördelen med att ha ett eget företag är att man får arbeta självständigt och att det är utmanande att få ett företag att gå med vinst. Lyckas man med det finns det möjlighet att förtjäna mera än om man är anställd i någon annans tjänst. Nackdelen med ett eget företag är att man lätt bränner slut sig och att ens livskvalitet tar skada.

Vilhelm Rosenlöf, 26 år gammal, grundade år 2010 ett eget företag, VR- Allfix, som erbjuder byggtjänster av olika slag. Vilhelm studerade till husbyggare vid Östra Nylands yrkesinstitut åren 2004-2006. Efter avklarade examen var han i armén ett år och efter det började han studera vid Yrkeshögskolan Novia i Raseborg. I Raseborg studerade han inom byggnadsteknik och avlade byggingenjör examen år 2010. Tidigare har Vilhelm jobbat på Lemminkäinen samt Weldmec Oy.

I Östra Nylands yrkesskola hade Vilhelm företagsverksamhet som tillvalskurser och ansåg att kurserna inte hade så stor betydelse då, för han såg inte sin egen nytta av kurserna. Samhället var inte lika företagsamt då som det är idag och Vilhelm hade inga planer på att bli företagare när han studerade vid Inveon. Under studietiden vid Novia i Raseborg hade företagsverksamhet fått större betydelse både i samhället och för honom själv. Han lade mera vikt vid studierna angående företagsverksamhet eftersom han hade börjat tänka att han kanske någon gång skulle bli företagare. Tack vare företagsverksamhetsstudierna lärde sig Vilhelm att grunda och driva eget företag. Själv säger han att han har haft nytta av studierna i företagsverksamhet då han själv klarat av att sköta sitt företags bokföring och inte hittills har behövt anlita bokföringstjänster av utomstående.

Orsaken till att Vilhelm ville bli företagare var för möjligheten att jobba självständigt. Han får vara friare med tanke på att välja arbetstider och vilka arbeten han vill jobba med. Han har också fått möjlighet till högre lön som egen företagare. Enligt Vilhelm är nackdelen med att vara företagare att man blir mera bunden och hela tiden är tvungen att bokföra och meddela skattemyndigheterna om verksamheten, vilket kan bli tungt när man jobbar ensam.

Idag jobbar Vilhelm endast för sitt eget företag, VR-Allfix. Företaget går bra och han har många kunder, både privatpersoner samt större och mindre företag. Ibland får han

erbjudanden om mera arbeten än han hinner med och då anställer han ibland tillfällig personal för att klara av alla arbeten.

5.2.6 Intervju med arbetstagare

Jaana Malinen, 40 år gammal. Jaana har utbildningar inom Italiens och Frankrikes filologi, inom psykologi samt pedagogik för ämneslärare. Hon har jobbat inom dagvårds-, hotell-, försäljnings-, restaurangbranschen samt inom utbildningsväsendet. Hennes utbildning motsvarar inte alls hennes yrkesval idag, nämligen biträdande restaurangchef på Borgå McDonald´s, som är ett världsledande företag.

För tillfället har Jaana en säker arbetsplats som inte på något sätt är relaterad till hennes studier. Egentligen har hon ända sedan år 2000 kombinerat jobb inom restaurangbranschen med jobb inom skolväsendet som språklärare, vilket motsvarar hennes studieinriktning. Hon uppskattar denna flexibilitet och har för tillfället inga planer att helt ge upp varken det ena eller det andra arbetet. Hon är däremot öppen för andra jobb, om någonting intressant dyker upp.

Jaana har aldrig på allvar planerat att bli företagare och hon har endast erfarenhet av att vara arbetstagare. Företagsverksamheten kräver kanske mer än vad hon är beredd att ge och dessutom är hon inte säker på vilken bransch som skulle attrahera henne eller inom vilken hon skulle ha färdigheter att klara sig med sina nuvarande kunskaper. Det finns vänner i hennes omkrets som tagit beslutet att bli företagare och ibland har det lyckas bättre, ibland sämre. Ett eget företag kräver alltid en stor personlig insats, breda kunskaper och en bra personal, men även allt detta garanterar inte framgång. För Janna är företagsvärlden ett universum för sig och hon är kanske inte tillräcklig ”business-minded” för att bli företagare.

Hon har jobbat både inom den kommunala och privata sektorn, men mest inom den privata. Hennes erfarenheter inom kommunen begränsar sig till tidsbundna anställningar medan hon inom det privata området sedan länge har haft en fast anställning. Hon kan egentligen inte uttrycka sig så bra om fördelar och nackdelar men hennes förutfattade mening är att man kanske går tryggare inom den kommunala sektorn om man lyckas få

en tjänst. Dessvärre är det inte numera ovanligt med successiva visstidsanställningar inom kommunen. Den privata sektorn kan kanske erbjuda högre löner men risken för att bli uppsagd p.g.a. ekonomiska skäl kan däremot vara större, särskilt i dagens läge. Det finns säkert både bra och dåliga sidor inom bägge sektorerna och mycket beror på vilken bransch det är frågan om.

Jaana råder ungdomarna att studera vidare efter andra stadiet eller alternativt hålla ett mellanår mellan studierna. Hon menar att när man går ut andra stadiet, kan man ännu på många sätt vara osäker på vad man vill jobba med i framtiden. Man har kanske inte så mycket arbetserfarenhet och vet inte hur många olika möjligheter det egentligen finns att välja mellan. Möjligheterna tar egentligen aldrig slut, men med åren kommer det andra faktorer som påverkar ens val.

Carina Nyman, 51 år gammal. Som utbildning har Carina gymnasium, Folkhälsans barnavårdsskola samt Jakobstad barntädgårdslärareutbildning. Carina har jobbat på många olika daghem, både privata och kommunala. Daghem som hon har jobbat på är Borgå sjukhus, Pepot, Estbacka, Bjurböle, Tallberga, Näse och Villa Villekulla daghem i Borgå. På Ville Villekulla jobbar hon idag som vice föreståndare. Hon har också prövat på att vara arbetslös några månader, samt att arbeta som skoförsäljare på Kenkä-Tuomala.

Carina började sin yrkeskarriär på daghem och efter många år på jobbet ansåg hon att hon inte längre trivades med sitt yrkesval och började då jobba som skoförsäljare. Efter några år som skoförsäljare tyckte hon ändå att hon hade valt rätt yrkesval och återgick till barnskötarjobbet. Hon fick fast anställning på sjukhusets daghem, som var ett privat daghem. Daghemmet upphörde med sin verksamhet och plötslig gick Carina arbetslös. Hon anmälde sig då till Arbetskraftsbyrån, vilket inte gav resultat, och tog sedan på eget initiativ kontakt med olika daghem för att hitta ett arbete. Det tog en tid innan Carina hittade ett arbete inom branschen eftersom det var ekonomiskt dåliga tider. Det fanns inga lediga tjänster och inga nya var på kommande.

Carina har erfarenheter från både den kommunala och privata sektorn. Hon menar att inom den kommunala sektorn har man en säkrare tjänst medan man inom den privata plötsligt kan vara utan tjänst. Fördelen med den privata sektorn är att lönen är bättre.

Carina berättar även att hösten 2011 fanns det tre privata daghem i Borgå men de fick upphöra p.g.a. olönsamhet. Orsaken till detta vara att kommunen inte längre köper privata daghems tjänster, eftersom de är så mycket dyrare. Eftersom det är kommunen som ordnar daghemsplatser åt barnen är det svårt inom denna bransch att ha ett lönsamt privat företag. Det är föräldrarna själva som är tvungna att betala för en privat daghemsplats och föredrar de nog eventuellt kommunalt. Det har visat sig att det inte är lönande att starta eget företag inom denna bransch.

Idag trivs Carina som vice föreståndare på Villa Villekulla daghem, som är ett kommunalt daghem och där kommer hon att arbeta till pensionen, om hon inte blir flyttad till ett annat daghem. Carina påpekar även att om hon skulle få välja sin yrkeskarriär på nytt skulle den se annorlunda ut. Hon anser att dagens arbete kräver mycket ansvar för andras barn och att lönen är dålig. Om Carina skulle få börja sin yrkeskarriär på nytt skulle hon troligvis bli företagare inom floristbranschen och jobba självständigt. Att bli företagare var inte lika attraktivt när Carina var ung som det är idag, så på det sättet har samhället förändrats otroligt mycket, anser hon.

Carinas råd till ungdomarna är att man skall studera vidare eftersom utbildning ger bättre chanser senare i livet. Hon menar också att det lönar sig att fundera extra noga om det är värt att börja jobba i ett tidigt skede med något som kanske inte intresserat till 100%. Carina rekommenderar ungdomar att ta kursen i företagsverksamhet för hon säger att man aldrig vet när man kan behöva den kunskapen.

6 RESULTAT AV UNDERSÖKNINGEN

Undersökningens resultat presenteras. Först görs en sammansättning där syftes frågor besvaras och därefter beskrivs vilka punkter som är extra viktiga att poängtera i undervisningen i företagsverksamhet vid Inveon.

6.1 Företagsverksamhet har fått en alltmer framträdande roll för att samhälls- och utbildningskraven har ändrats

Svaret på denna fråga kommer att besvaras ur ett samhälls-, företagsutvecklings-, läroplans- samt enkät- och intervjudeltagaresperspektiv.

6.1.1 Samhället

Samhället förändras hela tiden och därmed blir också företagen allt viktigare för samhället, vilket kan läsas i kapitel 3. Tidigare levde vi i ett bonde- och industrisamhälle medan vi idag lever i ett informationssamhälle som har medfört många förändringar. I och med globala förutsättningar, snabbare kommunikation, nya uppfinningar och medicinska genombrott ökar företagens utveckling betydligt. Företagen i samhället måste hela tiden ta hänsyn och anpassa sig till dessa nya förutsättningar, utmaningar och möjligheter. Dagens företag behöver kunnigare personal vilket medför att kraven på utbildning ökar.

Företag blir allt viktigare eftersom de skapar samhällsnytta genom att leverera varor och tjänster som kunderna behöver. Företag skapar även jobb till intressenterna. Därför behövs både intraprenörskap och entreprenörskap med tanke på fortsatt utveckling, förändring och ekonomisk tillväxt.

Frågan besvaras med två svar. Ur ett samhällsperspektiv vill man att Finlands tillväxt och sysselsättningsgrad hos befolkningen ökar. För att samhället skall fortsätta att utvecklas måste befolkningen utbilda sig, arbeta, uppfinna, investera och driva företag. Ur ett individperspektiv är det viktigt att individerna tillägnas vissa kunskaper och kompe-

tenser för att de ska kunna verka i ett föränderligt samhälle. När samhället har gått mot ett mer kunskapsintensivt och företagsamt samhälle krävs kunskaper och kompetenser extra mycket inom dessa områden.

6.1.2 Företagsutveckling

Enligt uppgifterna i Statistikcentralens företagsregister som kan läsas i kapitel 3.1 hittas siffror över företagsutveckling i Finland de senaste 5-10 åren. Ur tabellerna kan utläsas att efter 2005 har det blivit allt vanligare att grunda eget företag. Mellan år 2006 och 2007 kan man säga att det blev en ”trend” att bli företagare eftersom intresset var så stort då. De senaste fyra åren har trenden att bli företagare varit densamma och därför är det viktigt att människorna klarar av att vara företagsamma och därmed är kurser i företagsverksamhet viktiga.

Då Carina Rosenlöf och Jaana Malinen var unga visste man knappt vad det innebar med att bli företagare. Då fanns det varken egentliga skäl eller behov att bli företagare. Man hade inte heller tillräckligt med kunskap för att bli företagare. Det var vanligt att man jobbade inom t.ex. industribranschen. Om Carina vore ung idag skulle hon definitivt bli företagare för att få jobba självständigt. När samhället hela tiden utvecklas och det kommer nya möjligheter och förutsättningar innebär det också att utvecklingen inom företag förändras. För ungefär 10 år sedan, när Vilhelm Rosenlöf började studera vid Östra Nylands yrkesskola var det inte heller någon självklarhet med att vara företagare. Det fanns inte heller efterfrågan på företagare och speciellt inte inom byggbranschen. För 5 år sedan, när Vilhelm Rosenlöf började studera vid Novia hade både Vilhelm och samhällets syn på företagsverksamhet förändrats. Idag är det inte ovanligt att bli företagare.

Pia Rask, företagare inom redovisning, grundade företaget 2006 med en omsättning på 82 000 €. Idag har företaget en omsättning på 220 000 €. På 5 år har företaget som erbjuder bokföringstjänster mer än fördubblat sin omsättning. Fördubblingen på omsättningen tyder på att det blir allt vanligare att bli företagare, menar Pia. Hon menar att det under de senaste åren ibland hänt att en person blivit arbetslös, på grund av olika skäl, och som sedan valt att bli företagare. Många arbeten försvinner på grund av automatisering.

rade maskiner och robotar. Pia säger också att många arbeten försvinner i och med de globala förutsättningarna vilket leder till att många väljer att flytta sin verksamhet utomlands eller söker förmånligare arbetskraft från utlandet.

Ungdomar, så som Vilhelm Rosenlöf och Joonas Broman, säger att de har valt att bli företagare för att få jobba självständigt och bestämma över sig själva. Vilhelm Rosenlöf och Pia Rask menar också att det finns större möjligheter att lyckas bättre som företagare än som arbetstagare om man får företaget att bli lönsamt. Lönsamhet och pengar spelar idag en viktig roll då man väljer hur man vill jobba.

Pia Rask påstår också att det blir allt viktigare med anmälningsskyldigheter och det behövs mera kunskap om byråkratiska saker. Dessa kunskaper får man bäst genom att studera företagsverksamhet. Vilhelm Rosenlöf menar också att utan studier och kunskaper i företagsverksamhet skulle han inte klara av att driva ett företag. Joonas Broman har också tack vare studier inom företagsverksamhet lärt sig hur man driver ett företag. Vilhelm, Joonas och Pia rekommenderar att man studerar företagsverksamhet eftersom det är kunskap som kan komma väl till användning senare i livet. Man kan säga att samhället har förändrats mot ett allt mer företagsamt samhälle och behoven av kunskap inom företagsverksamhet ökar och blir allt viktigare.

6.1.3 Läroplaner

Förändringar i samhället och arbetslivet medför att utbildningskraven förändrats inom företagsverksamhet. Som jag tidigare nämnde så behövs intraprenörskap och entreprenörskap och därför är kunskap inom företagande speciellt betydelsefull.

Läroplaner bör hela tiden förnyas och uppdateras och då är det viktigt att ta i beaktande synen på samhället, arbetslivet och utbildningen i framtiden. Kvaliteten på utbildningen bör förbättras, medan tillgången på lärare och deras kunnande bör värdesättas mera och förbättras. Det är viktigt att följa med samhällsutvecklingen och samtidigt beakta samhällets behov.

När samhället blivit mer kunskapsintensivt och företagsamhets inriktat behövs det mera kunskaper inom dessa områden. Det har blivit vanligare att bli företagare vilket medför att det inom utbildningsprogrammen bör finnas tillräckligt med undervisning i hur man blir företagare men också hur man driver ett företag. Behoven i arbetslivet förändras hela tiden men de är svåra att förutse, men då det är möjligt är det viktigt att anpassa sig efter dem. Globala förutsättningarna ökar, vilket medför att studerande behöver mera kunskap hur andra kulturer fungerar. Utbildningen bör beakta mera än tidigare kulturella skillnader och språk i världen. Snabbare och bättre kommunikationen och nya uppfinningar skapas hela tiden vilket medför att IT kunskaper blir allt viktigare och då skall det även i undervisningen ingå IT.

I utgångspunkter för läroplaner har det tidigare nämnts att de viktigaste egenskaperna hos en arbetstagare eller företagare är intresset för livslångt lärande, engagemang, ansvarskänsla, lust att utveckla sitt eget arbete, problemlösningsförmåga, samarbetsförmåga, kommunikativa och språkliga färdigheter, informationstekniskt kunnande, förståelse för olika kulturer, beredskap för förändringar, kreativitet, flexibilitet och strävan efter god kvalitet. Det här är egenskaper som bör utvecklas under företagsverksamhets utbildning. Eftersom samhället hela tiden utvecklas och går framåt blir dessa egenskaper allt viktigare att beakta. Som exempel kan poängteras språkliga färdigheter och att förstå andra kulturer som blir allt viktigare då arbetslivet allt mer globaliseras.

Jaana Malinen, Carina Rosenlöf, Joakim Rimaila med flera lyfter fram hur viktigt det är att studera vidare efter högstadiet men också efter gymnasium eller yrkesinstitut. De menar att fortsatta studier öppnar nya dörrar, ger både erfarenheter och bättre möjligheter längre fram i livet. Man utvecklas som person samtidigt som man lär sig att samarbeta med olika människor som är en viktig egenskap i det kommande arbetslivet.

Då samhället hela tiden fortsätter att skapa nya förutsättningar, håller man sig uppdaterad angående dessa förändringar då man studerar. Som Pia Rask sade har det t.ex. blivit allt viktigare med anmälningsskyldigheter och de behövs kunskap om byråkratiska saker, och dessa kunskaper lär man sig genom att studera.

Mikael Kulju, läraren i företagsverksamhet vid Inveon samt företagare lägger stor vikt vid studier inom företagsverksamhet. Utbildning inom företagsverksamhet blir allt mer betydelsefull, eftersom det behövs både intraprenörskap och entreprenörskap för att samhället ytterligare skall utvecklas, förändras och föra med sig ekonomisk tillväxt. Mikael Kulju anser att företagsverksamhet är ett viktigt ämne och skulle helst se att ungdomarna skulle välja tillvalskurser inom ämnet. Han nämner också att kurser i företagsverksamhet lär studerande att göra saker självmant, ta ansvar samt att bli företagssam. Alla dessa egenskaper är viktiga att ha i framtiden och speciellt inom arbetslivet och därför är det bra att öva dessa egenskaper under kurserna i företagsverksamhet. Studerande kan t.ex. öva att i grupp jobba med olika övningsuppgifter där fokuseringen ligger på att studerande själva är aktiva och vågar ta ansvar för innehållet i uppgiften.

6.2 Öka intresset bland studerande för företagsverksamhet

Idag väljer i medeltal 40-50 % av varje läsårs studerande tillvalskurser i företagsverksamhet vid Inveon. Mikael Kulju anser att företagsverksamhet är ett viktigt ämne och skulle helst se att ännu fler av ungdomarna skulle välja tillvalskurser inom ämnet. Han anser att ungdomarna behöver mera kunskap i företagsverksamhet än den kunskap de får som hör till den normala undervisningen.

Hur får man flera studerande att välja företagsverksamhet vid Inveon? Utgående från undersökningen har följande kommit fram när det gäller att utveckla intresset för studerande att välja företagsverksamhet.

Utbildningen i företagsverksamhet vid Inveon har två sidor. Informationen om innehållet i tillvalskurserna i företagsverksamhet bör vara tydliga och lätta att förstå så att studerande vet vad de väljer. Presentationen av kurserna bör göras på ett intressant och lockande sätt. Det är också viktigt att föra fram vilken nytta studerande har av kurserna. Här borde man framställa ett marknadsförande informationspaket för de nya studerande vid Inveon.

Studerande bör aktivt delta, ha ett mål med utbildningen, ha en bra inställning till utbildningen och den egna drivkraften samt en god relation till de andra i utbildningen.

Om studerande har rätt inställning är det sedan på lärarens ansvar hur studerandena utvecklar ett företagsamt förhållningssätt. Lärarna bör fungera som ”tränare” till studerandena under utbildningen. Under lektionerna är det studerande som skall vara aktiva och samtidigt ges utrymme och möjligheter att ta ansvar för sina egna handlingar samt få möjlighet att praktiskt öva tillsammans med andra. Det är viktigt att studerande får vara med och skapa och presentera någonting.

Många tredje årets studerande läsåret 2011/2012 vid Inveon valde kurser i företagsverksamhet för att lära sig att bli företagare. Vissa valde kurserna för att föräldrarna rekommenderade det. De studerande som inte valde kurserna ansåg att de inte kommer att ha någon nytta av kurserna samt att det fanns andra kurser som intresserade mera. Här är det viktigt att planera ett informationspaket i företagsverksamhet samt ett undervisningsmaterial som studerande kommer att ha stor nytta av. Man måste få studerande att själv hitta intresse för företagsverksamhet.

Några tredje årets studerande läsåret 2011/2012 ansåg att undervisningsmaterialet inte gett dem någon ny information och flera ansåg att de fick samma information redan i högstadiet. Detta innebär att nuvarande material som används i undervisningen är väldigt lika det undervisningsmaterial som används i högstadiet. Positivt var att 80 % av studerande som valt kurser i företagsverksamhet ansåg att nyttan varit stor med kurserna och många skulle gärna ha lärt sig ännu mera. Många av studerande ansåg också att materialet delvis hade varit för invecklat, komplicerat och svårt att förstå. Därför är det viktigt att vid planeringen av nytt undervisningsmaterial beakta materialets svårighetsgrad speciellt med tanke på studerande med läs- och skrivsvårigheter. Vissa av studerande tyckte också att undervisningsmaterialet kunde ha gett ännu mera information och kunskap om företagsverksamhet. Många av studerande menar också att undervisningen borde vara mera praktiskt inriktad. De skulle gärna önskat sig flera övningar i att starta och driva företag. Detta tyder på att studerande är ivriga att lära sig om företagsverksamhet och därför bör de ha möjlighet till ett mera omfattande undervisningsmaterial i företagsverksamhet. Mikael Kulju, läraren i företagsverksamhet vid Inveon, beklagar för tillfället att kurserna till största delen är teoretiska och därför borde planeras om så att de blir mera praktiska. Mikael har också tankar att kunna integrera företagsverksamhet med t.ex. tutorskap och elevkårsverksamhet.

6.3 Planering av undervisningsmaterial för kurser i företagsverksamhet vid Inveon

Efter avklarad undersökning har följande kommit fram när det gäller att planera intressanta, lärorika och nyttiga kurser i företagsverksamhet.

Utgående från enkäterna med tidigare studerande har framkommit att studerande i yrkesinstituten vid Inveon är väldigt unga och alla kanske inte förstår nyttan av att välja kurser i företagsverksamhet. För att få studerande att förstå betydelsen av att välja kurser i företagsverksamhet föreslås mera omfattande informationspaket där det tydligt framgår kursernas mål och innehåll. Dessutom föreslår man att det kunde göras t.ex. videoklipp där personer i arbetslivet intervjuas om nyttan av att studera företagsverksamhet. Gärna så att videoklippen skulle innehålla intervjuer med kända personer i företagsvärlden eller också någon som studerat vid Inveon och som idag är företagare.

Planeringen av själva undervisningen måste utgå ifrån läroplanerna. Här har läraren i företagsverksamhet en viktig roll, för det är han som är den som ansvarar för att undervisningen följer den uppgjorda läroplanen.

När undervisningen och undervisningsmaterialet planeras är det avgörande att beakta att studerande som väljer kurserna i företagsverksamhet har väldigt olika mål med att välja kurserna. En del studerande har väldigt klara mål vad de vill göra (så som Jessica Mellin och Karolina Bergström). Sedan finns det studerande som väljer företagsverksamhet för att föräldrarna anser det viktigt. De här studerande är ofta själva rätt ointresserade av kurserna och här är det en utmaning att se till att kurserna görs så intressanta att även de här studerandena inser betydelsen av kurserna.

Utgående från undersökningen är det viktigt studerande som väljer kurser i företagsverksamhet vid Inveon från början får en känsla att det är kunskap som de kan behöva längre fram i livet. Här föreslår man en fortsättning på informationspaketet som föreslås när det gäller att marknadsföra kurser i företagsverksamhet till studerande. Fortsättningen kunde bestå av intervjuer med kända personer i företagsvärlden antingen genom videoklipp eller också att kända personer bjuds in till lektionerna. Studerande har lättare

att ta till sig kunskapen om den är mera verklighetsbetonad. Viktigt skulle också vara att göra studiebesök till både mindre men också större företag. Alla ungdomar har inte haft möjligheten att bekanta sig med företagsvärlden och därför bör dessa studiebesök prioriteras då undervisningen planeras. Ett samarbete med företag är därför någonting som bör prioriteras.

Det är också viktigt att planera undervisningen så praktiskt som möjligt, inte att för-
glömma att det i viss mån också måste ingå teoretiska avsnitt. Det är viktigt att tänka att den ”röda tråden” i kurserna skall vara att ge studerande tydliga anvisningar var studerande kan hitta information senare i livet när det eventuellt blir aktuellt med att bli arbetstagare eller företagare. Dagens ungdomar är vana att använda IT och då är det viktigt att via den vägen hitta kanalerna där informationen finns.

Praktiska övningar som är förknippade med övningsföretag är något som det bör läggas stor vikt vid. Här skall studerande få möjligheter att våga pröva och också misslyckas för att lära sig. Ingen i företagsvärlden lyckas om han inte vågar pröva sig fram.

Då det gäller undervisningsmaterialet, så finns de en hel del bra litteratur, broschyrer etc. som kan användas. Det finns även bra material på nätet som får användas i undervisningen. Viktigt är att vara uppmärksam på att materialet inte får bli föråldrat eftersom arbetslivet förändras hela tiden.

Arbetet har bevisat att det är lärorikt för ungdomar att studera företagsverksamhet. Speciellt de ungdomar som studerar till en yrkesexamen borde välja helst 3 studieveckor företagsverksamhet, kunskap många av de som väljer att gå ut i arbetslivet efter studerna kommer att behöva senare i livet. Efter avklarade kurser i företagsverksamhet är det meningen att studerande skall kunna tänka och se ur ett företagsamt perspektiv på framtiden. Studerande skall kunna möta framtiden och nya situationer samt klara sig i arbetslivets föränderliga förhållanden. Studerande skall bilda sig en uppfattning om vad företagsverksamhet innebär och vad det i praktiken betyder att vara företagare. Studerande skall också känna till var det finns möjlighet att få behövlig information då det blir aktuellt med att bli företagare.

KÄLLOR/REFERENCES

Wikipedia, Företagets samhällsansvar. Hämtad 29.3.2012 från:

http://sv.wikipedia.org/wiki/F%C3%B6retags_samh%C3%A4llsansvar

Utbildningsstyrelsen. (2010). *Grundexamen inom hotell-, restaurang- och cateringsbranschen 2010*. Vasa: Oy Fram Ab.

Bryman, A. & Bell, E. (2005). *Företagsekonomiska forskningsmetoder*. (2. uppl.) Malmö: Liber AB.

Folkloristika samlingarna, Intervju. Hämtad 5.11.2012 från:
<http://web.abo.fi/arkiv/folk/intervju.html>

Wikipedia, Enkät. Hämtad 5.11.2012 från: <http://sv.wikipedia.org/wiki/Enk%C3%A4t>

Aktiesite, Urval. Hämtad 27.9.2012 från: <http://www.aktiesite.se/Statistik/urval.htm>

Wikipedia, Dokument. Hämtad 29.3.2012 från: <http://sv.wikipedia.org/wiki/Dokument>

Kinkki, S., Hulkko, P. & Mäkinen, I. (1995.) *Företagsverksamhet*. Helsingfors: Hakapaino Oy.

Bergengren, Maria. (1998.) *Organisation och ledarskap*. Stockholm: Bonnier Utbildning AB.

Utbildningsstyrelsen. (2000.) *Leve läroplan*. Helsingfors: Oy Edita Ab.

Utbildningsstyrelsen. (2010.) *Grunder för yrkesinriktad grundexamen*. Vasa: Oy Fram Ab.

Statistikcentralen. Hämtad 16.8.2012 från: http://www.stat.fi/til/index_sv.html

Statistikcentralen. Utvecklingen av antalet företag och anställda samt omsättningen 2010-2010. Hämtad 16.8.2012 från: http://www.stat.fi/til/syr/2010/syr_2010_2011-11-25_tie_001_sv.html

Statistikcentralen. Nya företag. Hämtad 16.8.2012 från:

http://www.stat.fi/til/aly/2012/01/aly_2012_01_2012-07-26_tie_001_sv.html

Statistikcentralen. Nedlagda företag. Hämtad 16.8.2012 från:

http://www.stat.fi/til/aly/2012/01/aly_2012_01_2012-07-26_tie_001_sv.html

Statistikcentralen. Anställda I dotterbolag utomlands efter landgrupp år 2010. Hämtad 16.8.2012 från: http://www.stat.fi/til/stu/2010/stu_2010_2012-03-29_tie_001_sv.html

Kulju, Mikael. 2012. [muntl.] 24.8.2012.

Mellin, Jessica. 2012. [muntl.] 21.8.2012.

Bergström, Karolina. 2012. [muntl.] 21.8.2012.

Rimaila, Joakim. 2012. [muntl.] 6.8.2012.

Broman, Joonas. 2012. [muntl.] 6.8.2012.

Rask, Pia. 2012. [muntl.] 15.8.2012.

Rosenlöf, Vilhelm. 2012. [muntl.] 28.8.2012.

Malinen, Jaana. 2012. [muntl.] 20.8.2012.

Nyman, Carina. 2012. [muntl.] 3.8.2012.

BILAGOR/APPENDICES

Bilaga 1

Frågor till studerande vid Östra Nylands yrkesinstitut Inveon angående kurser inom Företagsverksamhet 14.5.2012

1. Har du under din studietid vid Inveon valt kursen *Företagsverksamhet*?
 - Ja
 - Nej
2. Varför valde du *Företagsverksamhet*? Varför valde du inte *Företagsverksamhet*?

Om du svarade NEJ på fråga 1 behöver du inte svara på följande frågor.

3. Anser du att du har haft någon nytta av kurser i *Företagsverksamhet*?
 - Ja, vilken?
 - Nej, varför inte?
4. Har ditt intresse för *Företagsverksamhet* ökat efter att du haft kurser i *Företagsverksamhet*?
 - Ja, på vilket sätt?
 - Nej, varför inte?
5. Efter avklarad examen, anser du att du fått den kunskap du behöver i arbetslivet antingen som arbetstagare eller arbetsgivare?
 - Ja
 - Nej, varför inte?
6. Något du skulle velat lära dig mera/mindre om inom *Företagsverksamhet*?

- Ja, vad?

- Nej

7. Kryssa för de punkterna du anser att du klarar av efter avklarad examen:

- Grunda ett eget företag
- Välja företagsform
- Välja en ekonomisk lönsam affärsidé
- Göra upp en affärsverksamhetsplan för företaget
- Göra upp en ekonomiplan för företagets finansiering
- Utredda vilka resurser som verksamheten förutsätter
- Planera och starta företagets verksamhet
- Utveckla verksamhetsidén
- Verka i det grundade företaget och utföra kärnuppgifter i företaget
- Planera tillverkningen av företagets produkter eller utbudandet av tjänster
- Skaffa samarbetspartner
- Göra upp en marknadsföringsplan
- Planera logistiken för företaget
- Avsluta ett eget företag

8. Vad kommer du att göra efter avklarad utbildning?

- Jag har redan ett jobb.
- Jag kommer att studera vidare.
- Jag kommer att grunda ett eget företag.
- Jag kommer att söka jobb inom samma yrke som jag har studerat.
- Jag kommer att söka jobb inom något annat yrke än vad jag har studerat.
- Jag vet inte.
- Annat?

9. Övriga åsikter, kommentarer eller tankar angående *Företagsverksamhet*?

TACK!